

1. Preguntas 1 e 2. Lectura, comprensión e análise do texto

Lectura, comprensión e análise

A lectura é a base dun bo comentario, porque dela depende que comprendamos o texto na súa totalidade. Non abonda con lelo unha soa vez nin con lelo repetidamente «a ver se pillamos algo». Propoñemos unha sucesión de lecturas sistemáticas:

• Fases:

A) Lectura comprensiva: o obxectivo é conseguir unha visión global do texto. Nesta fase debemos limitarnos a entender a superficie do texto. Para isto, indagaremos no significado das palabras e na comprensión dos conceptos utilizados.

B) Lectura analítica: agora debemos raspar na superficie do texto e ver que hai debaixo, para descubrir o fío condutor e as súas ideas clave. Para isto cómpre: a) subliñar todo o que se considere importante e distinguir o esencial; b) escribir á marxe notas ou resumos de distintas partes.

• Consellos:

- As liñas adoitan vir numeradas. Se non é así, numera as liñas pares (facilita a localización de determinadas partes ou ideas do texto, sen influír na súa comprensión).
- Procura ler o texto de forma atenta e concentrada.
- Anota e subliña o texto sen medo. Podes facelo porque a folla na que aparece non se devolve.
- Localiza as dificultades léxicas: as palabras cun significado descoñecido ou dubidoso. Podes intentar deducilas do contexto ou illalas (un non debe falar do que non entende).

Tema

O **tema** dun texto é a idea fundamental da que trata globalmente. Hai que expresar, con moi poucas palabras, a idea que o autor/a do texto quixo comunicarnos. Cada unha das partes debe referirse, de forma explícita ou implícita, ao tema proposto.

• Consellos:

- O tema debe ser enunciado de forma moi sinxela, con preferencia por unha frase nominal (un substantivo, normalmente abstracto, mais algún modificador).
- Cómpre evitar a subxectividade: debe ter un estilo neutro e non-persoal.

Síntese (ou resumo)

A **síntese** (ou **resumo**) é a condensación do contido esencial do texto coas propias palabras. Unha boa técnica de resumo é a do subliñado (ver **páx. 125, 1ºBACH**).

• Consellos:

- É máis doado resumir un texto a partir do esquema das ideas principais e secundarias.
- Sé breve. O resumo debe ter unha extensión dunhas 8 ou 10 liñas ou dunha terceira/cuarta partedo que ocupe o texto orixinal.

- Evita citar literalmente o texto ou parafrasealo (repetir as mesmas ideas con outras palabras). Se tes que citar o texto, faino «entre comiñas».
- Non fagas comentarios subxectivos. O resumo debe ser obxectivo e neutro.
- Repasa ao final a ortografía, a redacción, os contidos... Se é imprescindible riscar algo, faino cunha soa liña (non esborranches).

Estrutura

Expresar a **estrutura** dun texto consiste na determinación das súas partes, desde o punto de vista do contido. A estrutura externa do texto (apartados, parágrafos...) pode ser de grande utilidade, posto que hai unha correspondencia moi grande entre a división en parágrafos e a estrutura interna do texto (organización das ideas principais e secundarias) (ver **páxs. 38-39, 62-63, 84-85, 2º BACH**). Se o texto non se divide en parágrafos, o labor é máis complexo, pois obrigaría a fixarse nos conectores textuais (ver **páxs. 108-109, 2º BACH**).

• **Consellos:**

- É máis doado determinar a estrutura a partir do esquema das ideas principais e secundarias.
- É probable que o texto non se axuste a un modelo concreto: paralelo, analizante, sintetizante... (ver **páxs. 38-39, 2º BACH**). Non obstante, o máis importante é que a estrutura que ti propós sexa fiel ao contido do texto e estea ben xustificada.
- Podes citar as partes do texto mencionando o parágrafo ou parágrafos aos que corresponden, se se axusta a eles (*parágrafo 1, 2...*), indicando as liñas onde comezan e acaban (*desde a liña 1 á liña 5*) ou ofrecendo entre comiñas (« ») as palabras iniciais e finais (*desde «Estes días...» ata «...e outros».*)

Esquema das ideas principais e secundarias

O **esquema** é a expresión gráfica das ideas máis importantes do texto e da relación entre elas. O esquema non é un extracto literal, parágrafo a parágrafo, do texto; pola contra, é o resultado da lectura e análise do texto (mediante o subliñado, por exemplo). Despois da identificación das ideas principais (ou máis importantes) e secundarias (que apoian as principais), estas organízanse no esquema.

• **Fases:**

- A) Comeza escribindo o tema do texto.
- B) Selecciona e escribe as ideas principais (organízaas de forma lóxica).
- C) Engade as ideas secundarias que apoian as principais (organízaas segundo a súa importancia).
- D) Se é preciso, agrega os detalles ou exemplos que ilustren as ideas anteriores.

• **Consellos:**

- O esquema é un bo exercicio previo para a redacción do resumo dun texto ou para a determinación da súa estrutura.
  - Para representar o esquema podes empregar só texto (con diferentes sangrados), cifras (1 / 1.1. / 1.2. / 2 / 2.1. etc.), claves ou liñas...
- Emprega as túas propias palabras (non as copies do texto).
- Non hai unha fórmula única para elaborar esquemas. O fundamental é que se entenda e que a súa información sexa reflexo fiel das ideas máis importantes do texto.

Intencionalidade do texto

Identificar a **intención do autor/a** é importante na medida en que os textos non se escriben porque si, senón cunha intención comunicativa. Daquela, comprender un texto en profundidade implica saber identificar e valorar a intención coa que foi escrito.

O tipo de texto permite identificar esta intención básica: nun texto argumentativo a intención é defender unha idea ou tese, nun texto narrativo é relatar un feito, nun texto expositivo é informar sobre algo... (ver **páxs. 14-15, 36-37, 58-59, 80-81, 104-105, 126-127, 148-149, 1º BACH**). Con todo, na maioría dos textos as intencionalidades son complexas: non é o mesmo a intencionalidade dun texto descritivo nun libro de xeografía (intención didáctica) ca nun folleto propagandístico (intención propagandística).

• **Consellos:**

- Ten en conta a tipoloxía do texto: argumentativo (intención: defender unha opinión ou persuadir), expositivo (intención: informar dun feito), descritivo (intención: describir algo), narrativo (intención: relatar algo), instrutivo (intención: ensinar a facer algo)...
- Lembra que algúns textos presentan unha intencionalidade complexa, con intencións múltiples, secundarias ou mesmo «camufladas» (especialmente en determinados textos xornalísticos ou literarios nos que pode haber dobres sentidos, ironías...).
- Repara en que a intención do texto está intimamente relacionada co seu tema: distinguir o tema é o primeiro paso para recoñecer a intención do texto.

Opinión do autor/a sobre un aspecto concreto que se indique

En determinado tipo de textos (especialmente nos argumentativos: artigos de opinión, cartas ao director, ensaios...) o autor/a transmite a súa **opinión sobre un tema concreto** (ver **páxs. 104-105, 1º BACH**). Esta opinión debe estar apoiada en argumentos e en exemplos. Unha correcta comprensión deste tipo de textos implica saber recoñecer as relacións entre opinións, argumentos e exemplos.

• **Consellos:**

- Ten en conta as estruturas propias dos textos argumentativos: *sintetizante*: sucesión de argumentos (e exemplos) + tese; *analizante*: tese + sucesión de argumentos (e exemplos); *encadrada*: tese (introdución) + sucesión de argumentos (e exemplos) + tese (conclusión).
- A presenza de determinados conectores tamén axuda a identificar a tese, os argumentos e os exemplos («en conclusión», «en primeiro lugar», «en segundo lugar», «por exemplo»...).
- Lembra que cómpre acompañares a túa resposta sobre a opinión do autor/a con palabras do texto que exemplifiquen o que dis. Estas palabras literais do texto debes reproducilas entre comiñas.

Significado dalgunha palabra

Para a completa comprensión dun texto é fundamental coñecer o **significado de todas as súas palabras e expresións**, mesmo as que poidan ter un significado máis escuro. Para demostralo, debemos dominar a técnica que nos permita definilas. Recomendamos a *definición hiperonímica* (ver **páx. 159, 2º BACH**).

• **Consellos:**

- A definición debe ir do xeral ao particular, indicando os atributos esenciais da especie («cadeira: asento de catro patas con respaldo...»).
- A definición debe ser concisa e expresarse cun vocabulario claro e concreto.
- A definición non debe ser circular, é dicir, a palabra definida non debe aparecer na definición (sería incorrecto: «humano: nado de pais humanos»; o correcto sería: «humano: que ten as características propias do home»).
- A definición non debe ser negativa, cando pode ser afirmativa (sería incorrecto: «equilátero: que non é isóscele nin escaleno»; o correcto sería: «equilátero: que ten os lados iguais entre si»).

2. Pregunta 3. Comentario crítico do texto

O **comentario crítico** é o xuízo e a valoración persoal das ideas expostas polo autor/a do texto. Sobran agora os resumos e as análises sobre a estrutura do texto. Trátase de expoñer o noso xuízo crítico, razoando sobre o que o texto expón, asentindo, disentindo ou matizando o seu contido. Agora é cando debe xurdir, de xeito ordenado, o noso punto de vista sobre o contido do texto, relacionándoo cos nosos coñecementos.

• **Consellos:**

- O texto do teu comentario nunca debe ser un «pretexto» para abordar cuestións secundarias ou alleas ao tema.
- Aínda que se trata dun comentario persoal, cómpre non abusarmos do subxectivismo: debemos evitar polémicas e comentarios fóra de lugar.
- O texto do noso comentario crítico debe ter unha estrutura argumentativa; é dicir, a nosa opinión (ou tese) debe ir acompañada de argumentos e exemplos (ver **páxs. 64-65, 2º BACH**).
- Evita os consabidos defectos formais: pobreza léxica, reiteracións, erros ortográficos, borranchos...

3. Preguntas 4 e 5. Fonética, fonoloxía, morfoloxía, sintaxe, semántica, léxico ou dialectoloxía

Nos teus libros de texto de Rodeira tes todo o preciso para traballar a fondo estes contidos. Nesta táboa presentámosche unha **guía de acceso rápido** a cada un (teoría e práctica).

Fonética e fonoloxía

1º BACH Páxs. 24, 44, 66, 88, 112, 134, 156
2º BACH Páxs. 16-20 21, 24, 48, 70, 92, 118, 140, 164

Morfoloxía

Substantivo/Adxectivo	1º BACH Páxs. 38-41 42
Artigo/Pronome determinante	1º BACH Páxs. 60-63 64
Pronome persoal	1º BACH Páxs. 82-85 86
Verbo	1º BACH Páxs. 106-109 128-131 110, 132
Adverbio/Preposición/Conxunción	1º BACH Páxs. 150-153 154
Síntese xeral (apéndice)	2º BACH Páxs. 340-353

Análise morfolóxica

2º BACH Páxs. 134 138

Sintaxe

Unidades morfosintácticas: frase e oración	2º BACH Páxs 40-45 46
Oración simple/Funcións sintácticas	2º BACH Páxs. 64-66 68
Oración comp. coordinada	2º BACH Páxs. 86-88 90
Oración comp. subordinada	2º BACH Páxs. 110-114 116
Análise sintáctica	2º BACH Páxs. 67, 89, 115 68, 90, 116
Semántica	2º BACH Páxs. 156-161 162
Léxico	2º BACH Páxs. 134-137 138
Dialectoloxía	2º BACH Páxs. 78-81 82 ^{ión}

4. Preguntas 6 e 7. Cuestións teóricas de Sociolingüística e Literatura

Facilítanse apuntamentos.